

עוצם עין אחת | ראיות של יופי

רשמים מתערוכתה של נעמה הדני "Unswept Floor"

עוזי צור 29.07.2019 15:26

נעמה הדני, "Unswept Floor", אוצרת: אורית מור, הלובי מקום לאמנות, תל אביב

כמו אתר ארכיאולוגי בחלל, באור, ולא בגוף האדמה, בו נחשפים ממצאים, ראיות של יופי רב, נבון ומדוד, מתקופות זמן שונות, כך מתגלה תערוכתה של נעמה הדני בחלל "הלובי". זו תערוכה שקולה הנעה בין עושר לסגפנות, כשלד ששרידי בשר נאחזים בו. הדני בוראת עבודות במדיומים שונים הנוגעות בתקופות שונות של תולדות האמנות והתרבות, ואלה מתחברות בטופוגרפיית החלל הלא שיגרתי לכדי שלמות נחסרת, והחלל נהפך לאבר נוסף, המכיל את אנטומיית התערוכה.

על מרחב הקיר הגלוי מהרחוב, בין שני ווי מתכת מוברג צרור צינורות זכוכית דקים וחלולים באורכים שונים, מקושטים מעט, שכל אחד מהם ממולא בחול צבעוני ממכתש רמון. בקצוות החול משמש לעצמו כפקק לאחר שהורטב, התייבש והתקשה, ממחיש את הפיכת החול לזכוכית. זהו "ממצא" עכשווי לחלוטין ובו בזמן אצורה בו תרבות קדומה: חיבור של טבע ואמנות המומר לפני האמנות. ואולי גלגול של רליק מישראל שלפני 1967, של תום השנים הראשונות, של הנגב הבתולי. בסופו של דבר רב הנסתר מהגלוי והדוממים נותרים כחידה, שרביטים שבירים, מופרכים, או חצים שבירים המפריכים את המשל על עוצמת הביחד כנגד שבירות היחיד.

נקודת הכובד המרהיבה של התערוכה היא מיצב של 72 אריחים גדולים עשויים ביד מבטון יצוק: משטח רציף על רצפת החלל הנמשך אל עומקו ומעבר לסיבוב, אינו מקביל לקירות, וכך מייצר מתח בין השניים. בכל אחד מהאריחים מוטבעים קרעים משטיח פרסי, והאריח כמו סוגר ומסתיר את המשכם. לכל אריח קומפוזיציה משל עצמו, בין האקראי למחושב, באחדים לכודה פיסה זעירה באחרים כמה פיסות. והתחושה היא של פיצוץ אלים בקיפאון, בשיכחה. יופי הבראשית של גן העדן המזרחי נקרע בטירופו המדמם של הווה מתמשך, והדני ממירה אותו ליופי אחר המכיל גלדים ראשוניים. מעניין להשוות את העבודה הזאת של הדני למיצב של ליאור גריידי בתערוכתו "ביתלחם" ב"מרכז שכטר". גריידי יצר שטיח חדש מבתריהם של כמה שטיחים, וגם הוא בדרכו נוגע בעדן

המזרחי שהיה לגיא־הינום. ונדמה שבהחלטה אינטואיטיבית הדני פיזרה על האריחים קונכיות וצדפים, חלקם מעוברים בחיים עתידיים אפשריים וחלקם נשרפו בחום גבוה לקליפות של כליה. רובד כמו רגעי־ארעי המוסיף לנוקשות האריחים ממד שירי. ואפשר לדמיין את היד שהשליכה אותם על האריחים כמפת גורלות.

בטקסט מרחיב הדעת לתערוכה שכתבה האוצרת אורית מור נכתב על מקור ההשראה למיצב הפיסולי של הדני, פסיפס "הרצפה שלא טואטאה" של האמן היווני סוסוס, שאריות נשף דקדנטי שנשאר מפוזרות על רצפת הווילה בפרגמון, נטולת הוד והדר מיתולוגיים, הונצחו בפסיפס המודרני האירוני־גרוטסקי הזה.

בקידמת החלל ובסופו תלויות עבודות מהסדרה "נשורת". זהו שילוב ייחודי של הדפס ליתוגרפיה על ניירות אלומיניום דקיקים, הנדמים לעלי זהב וכסף שרודדו סביב דמויות קדושיים ביזנטיים. את כל אחד ממלבני הכסף הזהים בגודלם הדני מבתרת, שורטת או מגרדת, בדרגות שונות של התערבות ובחוקיות משתנה, מפיקה מופשטים של תבונה שקולה, וכמו אצור בהם משהו מרוח האבסטרקט האמריקאי שאחרי המלחמה. פני המתבונן משתקפים עמומים בבוהק כקדושה דועכת. נדמה שגוף העבודות הזה של הדני עוסק בתהליכים שונים של הרס, שיקום והחלמה.

(עד 17.8)